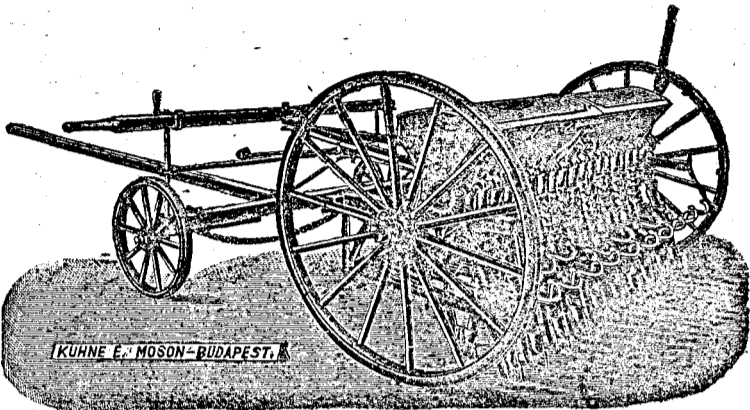
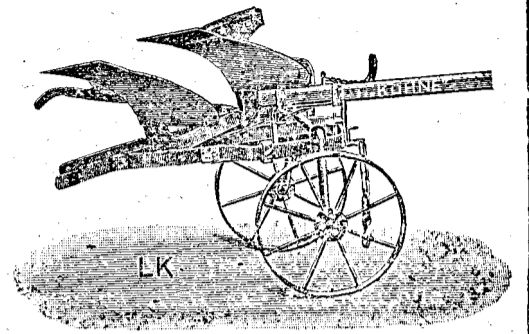

Mindennemü talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tölgyűrűs „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II” hirneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejgazdasági eszközöket

elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: **BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57a.**

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetű négyes ekék.

2012

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzők konvertálók más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsoiandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és lányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szál-impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladónak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

Mindennemü

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** arató-gépgyár erdélyrészi vezérképvisellete.

Elsőrendű borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállithatunk.

2336

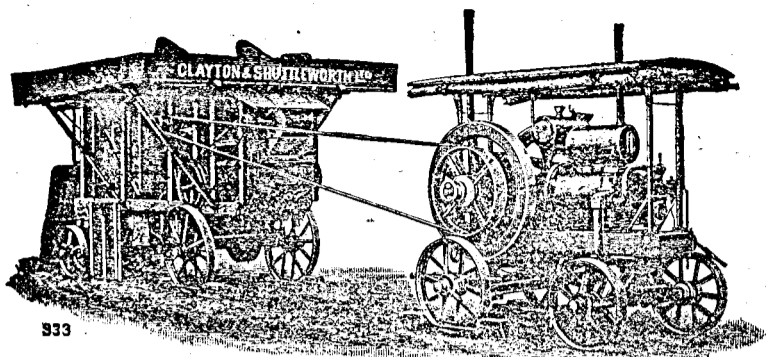
Takarmányozásra

Melasse-t és Melasse-korpa erőtakarmányt ajánl a legolcsóbb napi árban a

Marosvásárhelyi Cukorgyár r. t.

Melasse és Melasse-korpa takarmányozást ismerető füzetünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2617

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám,
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Sürgönyeim: Coloniále Kolozsvár.
 Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

2485

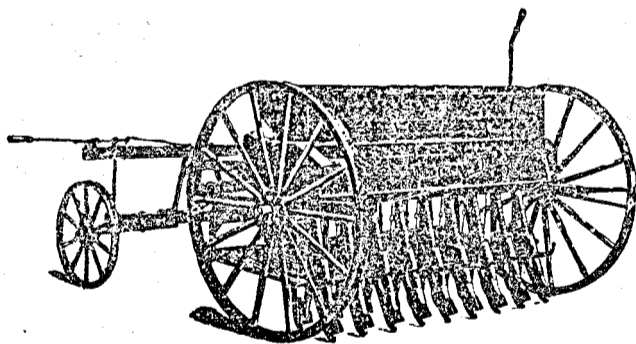
Kérjen ajánlatot!

EGY GÉP = HÁROM GÉP

szab. „**REKORD II**”

sorba vet

sorba trágyáz!!

A szab. „**REKORD II**” egyetemes sorvetőgépünk a losonci mezőgazdasági gépgyárban készült és az összes kulturálmunkában szabadalmaztatva van.

A szab. „**REKORD II**” mindenféle gabonaneműek vetésére és a legkülönbözőbb műtrágyák kiszórására, valamint ezen műveleteknek egyidőben való végzésére alkalmas.

A szab. „**REKORD II**” sorba vet és sorba trágyáz, ezen művelési mód pedig óriási termeléstöbbletet eredményez és a szórással szemben 50% műtrágyát takarít meg.

SZAB. „REKORD II” a létező legtökéletesebb sorvetőgép, a legideálisabb műtrágyaszóró az egyedüli kifogástalanul működő kombinált gép

Sziveskedjék az utánzatoktól óvakodni.

A „**REKORD II**” az egyedüli vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás kifogástalanul végezhető

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYESÜLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A liberalizmus és a szövetkezetek.	503
„Mezőgazdák“.	503
Az E. G. E. gazdasági termény- és gyümölcs- kiállítása. S. J.	504
A paszuly (bab) termesztése. Gáspár József.	505
Ócsó hus. R. Cz.	506
Hogyan kell tisztán tartani a tejgazdasági gépek és eszközök faalkatrészeit. M. Z.	506
Az újborok kezelése. E. K.	506
Irodalmi szemle.	507
Kisebb szakközlemények.	508
Kormányintézkedések.	508
Vegyes közlemények.	509
Hirdetések.	

A liberalizmus és a szövetkezetek.

A közelmúltban sok szó esett arról, hogy gróf Tisza István a biharmegyei szövetkezetek szövetségének évi közgyűlésén egyik beszédében közeli vonatkozásba hozta egymással a szövetkezeteket és a liberalizmust. Sokan siettek tőkétkovácsolni Tisza István gróf beszédéből a szövetkezetek ellen. Kapcsolatba hozták t. i. a kiváló államférfinak egyik hézagosan közölt másik beszédével, amelyben a közvetítő kereskedelem érdekében emelt szót. Már pedig a fogyasztási szövetkezetekről tudja mindenki, hogy egész működésük a tisztességtelen közvetítés ellen irányul. Ha tehát Tisza István gróf megvédi a közvetítőket, akkor bizonyosan pálcát tör a fogyasztási szövetkezetek felett.

A szövetkezeti eszme sokkal jelentősebb, semhogy annak evolúcióját egy-egy odavetett nyilatkozat megakaszthatná. Annyi bizonyos tehát, hogy a szövetkezetek fejlődésének nem lenne akadálya az sem, ha Tisza István gróf a szövetkezetek ellenségeinek a táborába tartoznék. Azonban Tisza István grófnak margittai beszédéből csak körmönfont okoskodással lehet kihámozni azt, hogy ő a fogyasztási szövetkezetek ellensége volna. Ő ugyanis sehosem kelt a felesleges közvetítők védelmére, csak a tisztességes kereskedelmet védelmezte, már pedig a felesleges közvetítők és a tisztességes kereskedelem korántsem tartoznak egy kálap alá.

Lássuk így van-e? Aki ismeri a fogyasztási szövetkezeti ügy történetét Magyarországon, visszaemlékezhetik még azokra a falvakra,

amelyeknek csekély számú lakosságát 10—15 korcsmáros és szatócs boldogította anélkül, hogy azok egymás cirkulusait zavarták volna. A falu népe valóságos rabszolgája volt ezeknek az egymással kartelban álló hitellel, mérgezett pálinkával, pénzuzsorával és árveréseken összevásárolt selejtes portékával operáló népboldogítóknak. A ilyenek ellen való védekezés nemcsak az illető falu magánügye volt, hanem valósággal közérdek. Hiszen az ország egyes vidékein valósággal iskolát csináltak a népboldogítás e módjából. A fogyasztási szövetkezeteket nálunk Magyarországon elsősorban az ilyen üzelmek ellen vitték harcba s viszik ma is, mert hiszen fogyasztási szövetkezet ma is csak ott alakul, ahol a nép megelégette a szatócsok és korcsmárosok önkényuralmát.

Körülbelül ezerszáz fogyasztási szövetkezet működik a legnagyobb magyar fogyasztási szövetkezeti központ a „Hangya“ kötelékében. Az összes működő magyar fogyasztási szövetkezetek számát pedig mindössze 2000-re tehetjük. Község és város Magyarországon pedig közel 15.000 van. Ha a fogyasztási szövetkezeteket mesterséges eszközökkel csinálták volna, bizony ma több lenne a számuk, s az a körülmény, hogy éppen a legmostohább sorsban élő vidékeken alakulnak fogyasztási szövetkezetek, mindennél jobban bizonyítja azt, hogy a fogyasztási szövetkezetek kizárólag a tisztességtelen közvetítőkereskedelem, a mértéktelen áruuzsora orvos szereitül szolgálnak. Ahol nincs meg e betegség, oda nem is kell patikaszer. Sőt ott sem alkalmaznak orvosszert, ahol a betegség még tulságos nagymértékben nem fejlődött ki, de annyiról bizonyos lehet mindenki, hogy ha valamely községben a lakosság rájön bajainak és anyagi romlásának kuforrására, hamarosan előveszi az operáló eszközt, a fogyasztási szövetkezetet.

Ámde mi köze mindennek a liberalizmushoz? A liberalizmus fogalmában benne van a cselekvési és védekezési szabadság is. Minden falu úgy segít magán, ahogy legjobbnak látja. A liberalizmus fogalmában benne van a haladás fogalma is. Márpedig azt senki sem vitathatja el, hogy a fogyasztási szövetkezetek tökéletesebb szervei a kereskedelemnek, mint a kizárólag egyéni hasznukat szem előtt tartó kereskedők. Az a község tehát, ahol a fo-

gyasztási szövetkezet alakul, vagy fog alakulni, valóban liberális, mert van érzéke a haladásra. A liberalizmus fogalmában benne van továbbá a szabadverseny fogalma is. Vajjon mikor voltak a fogyasztási szövetkezetek a szabadversenyek kerékkötői? Soha. Sőt inkább azok a kerékkötői, akik a szövetkezetek működését bénítják. A fogyasztási szövetkezetek liberalizmusához tehát szó sem fér, de viszont ostoba dolog a liberalizmust úgy értelmezni, hogy bizonyos társadalmi osztályoknak, mondjuk a népnyzó szatócsoknak minden szabad, ellenben a szatócsok áldozatainak, a fogyasztó közönségnek még védekezni sem szabad. Ez már nem liberalizmus. Es aki Tisza István gróf mondásait így értelmezi, vagy nem tudja mi az a liberalizmus, vagy pedig nem ismeri Tisza István gróftot.

„Mezőgazdák“.

A „Mezőgazdák“ szó rövidített címe a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének, amely szintén egyike a magyar gazdatársadalom üzleti érdekeit szolgáló nagyszabású alkotásoknak. Ez a szövetkezet a közfigyelmet mostanában nemcsak nagyarányu munkásságával hívja fel, hanem azáltal is, hogy fennállásának egy jelentős határkövéhez ért el, nevezetesen most ünnepli közhasznu munkásságának husz éves évfordulóját.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete minden tekintetben méltó módon illeszkedik be a gazdatársadalom érdekeit szolgáló többi nagy szövetkezeti alkotások körébe. Célja a szövetkezetnek szintén a fogyasztás és értékesítés szabályozása s amíg egy hasonló nagyarányu szövetkezeti intézmény a „Hangya“, kizárólag a kis egzisztenciák érdekeit szolgálja, addig a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete a nemkevésbébbé mostoha sorsban lévő középbirtokos, ugyszintén a nagybirtokos osztály fogyasztásának ellátását és termékeinek értékesítését helyezte modern alapokra.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sem nyerészkedő intézmény. Ugy, miként a többi magyar szövetkezeti vállalkozások, szintén aránylag igen kis eszközökkel fogott hozzá hódító munkájához. De két évtized szorgos munkája, vezetőinek önzetlensége és szívós

Hazai, valamint porosz szeneket

a legjobb minőségben és legelőnyösebb árban

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.
szállit.

2003

Kérjünk árajánlatot.

Téli szükségletünket már most rendeljük meg!

kitartása hamarosan megszerezték a kellő anyagi eszközöket, s tagjainak ragaszkodása s az a becsületes kiszolgálás, amibe részesítette és részesíti ma is tagjait, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét egy anyagiakban erős, iorgalmát tekintve nagyméretű szilárd alapon nyugvó intézménnyé fejlesztették, amelyet ma már a gazdatársadalom nem nélkülözhet.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét az a körülmény hozta létre, hogy a magyar gazdák, más szóval a termelők az áldatlan korrump viszonyok, különösen a mértéktelenül elharapódzott közvetítés miatt nem juthattak még csak közelébe sem az ország legnagyobb fogyasztójának: a hadseregnek. Pedig béke idején alig van jobb fizető és pontosabb fizető, mint a hadsereg. Hiszen általános bevett szokás világszerte, hogy a hadseregbe kiadott millióknak végeredményben is vissza kell térniük oda, ahonnan kiindultak, t. i. az adófizető polgárok zsebébe. A hadsereg fejlesztésből a gazdáknak, az iparosoknak kell hasznuknak lenni, hiszen nálunk a hadseregbe szánt milliókat elsősorban is a gazda izzadja ki. A helyzet pedig régebben úgy állt, hogy a hadseregből a legtöbb hasznot az üzérek, a közvetítők élvezték. Mennyi milliós vagyon keletkezett jogtalanul a hadsereg ellátás révén! Ennek az áldatlan állapotnak akartak véget vetni a gazdák, amikor megalkották a Magyar Gazdák hadsereg ellátó szövetkezetét, amelyből később a mostani Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté fejlődött ki. Az első haszon, amit a szövetkezetel elértünk az, hogy a termelő gazda most már közvetlenül lehet terményszállítója a hadseregnek. De amint természetes is, a szövetkezet üzletköre folyton bővült. Ma már a hadsereg ellátás reformálásán kívül nem kisebb érdeme a Mezőgazdák Szövetkezetének az sem, hogy egész seregét honosította meg Magyarországon a modern mezőgazdasági géptechnika vívmányainak. Nem kisebb érdeme az sem, hogy évről-évre az ország földbirtokosainak, sőt kiscgazdáinak is igen jelentékeny részét látja el jó minőségű vetőmagokkal anélkül, hogy ezen nyereszkeskednek. Nem kisebb érdem az sem, hogy néhány év óta nagy mennyiségű elsőrangú tenyészállatot importált be a kormány megbízásából külföldről s azokat minden nyereszkesedés nélkül helyezte el az arra igen rászoruló gazdáknál.

Az említett dolgok eléggé igazolják a Mezőgazdák Szövetkezetének közérdekű hasznos voltát. Közhasznú ténykedéséből még számos érdekes részletet sorolhatnánk fel, amely annak is bizonyítéka, hogy vezetői tisztában vannak azzal, mely irányban lehet a legsikeresebben fejleszteni az intézményt, hogy az valóban hasznos szolgáltatásokat tehessen a gazdatársadalom összességének, de különösen a köréje csoportosuló tagoknak. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének vezetői között külön-

ben ott találhatjuk a magyar gazdatársadalmi életnek jóformán valamennyi kitünőségét. Talán ennek lehet tulajdonitanunk azt is, hogy a szövetkezet iránt mindenkor a legteljesebb bizalommal viseltetett a kormány s azt nem egy ízben bizta meg olyan feladatok teljesítésével, amelyek becsületes elvégzése nemcsak tekintélyt, hanem kellő mértékű szakavatottságot is igényel. Ez pedig mind kettő kezdettől fogva megvolt a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetében.

Az E. G. E. gazdasági termény- és gyümölcskiállítása.

(sz.) Az E. G. E. hagyományos szokásához híven, mely szerint két három évenként alkalmas ad a kiállítani szándékozónak úgy, mint a kiállítás látogatóinak a kiállításban való részvételre, ez év őszén is f. hó 22-23-án, vasárnap és hétfőn szép kiállítást rendezett gazdasági terményekből és különféle gyümölcsökből a vármegyeház földszinti termében.

A kiállítás iránt szép számú közönség érdeklődött, s már a megnyitás előtt számos látogatója, a megnyitónapon, vasárnap főleg és hétfőn pedig rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg iránta.

A kiállítók is szép számmal voltak képviselve és hozzá majd mindenik gyönyörű kollekcióval.

Nagyon érdekes és tanulságos volt főleg a kolozsvári gazdasági akadémia növénytermelési tanszékének, valamint kertészetének kiállítása. Az előbbinek vezetője, Juhász Árpád gazd. akadémiai tanár nagyon szép bemutatást rendezett főleg az akadémia növénytermelési tanszéke kísérleti terének termelvényeiből, ahol is szebbnél-szebb takarmányrépákat volt főleg alkalmunk látni, úgy minőségre, mint nagyságra. A szebb répák közül — francia takarmány cukorrépa — amelyek nálunk is gyönyörű szép kifejlést értek el s amelyek első sorban keltették fel a látogató közönség figyelmét, érdemesnek tartom kiemelni: a Dán Tarvie, Fehér 'zöldfejű, Substantia, Francia rózsaszínű, Veni Vidi Vici, Fehér üvegalku répákat. Be volt mutatva még több mint 12 fajta angol takarmányrépa is (turnips), az itteni és angol termelvény összehasonlításul. Kiállításra kerültek még a növénytermelési tanszék termelvényeiből különböző burgonyafajták (kék óriás, Hungaria, Pannonia) és egy Helianthi nevű, újabb csicsókaféle növény. Ugyancsak Juhász Árpád gazd. akadémiai tanár adott módot arra is, hogy e kiállításon megtekinthetők legyenek a budapesti országos sörárpa és komlókiállításán szeptember hó folyamán részt vett erdélyrészi sörárpa és komlóminták, amely kiállításnál képviselve volt Erdély minden vármegyéje. illetőleg azokból több község, sőt a komlóból a magyarországi Championdíj-nyertes minta is (gr. Zichi János-féle) be volt mutatva.

Nagy kollekcióval vett részt a kiállításon Ritter Gusztáv akadémiai főkertész és főleg almából és körtéből, de látható volt dió, naspolya (közönséges és óriás), birsalma. Szebbnél-szebb és jobb körték, mint a Jodoigne-i diadal, Téli esperes, Hardenpont-, Six-, Liegel, Diel stb. vajkörték, Clairgeau, Princesse royale stb. almából több mint 30 fajta volt kiállítva

a szebb és jobb fajtákból: Jonathán, Ananász renet, Krassói masánczky, Batul, Körtealaku, Királyi kurtaszáru. Parker, Londoni pepin, Landsbergi, Harbert renet, Sárga belle fleur, Ponyik, Pontoise-i szép, Nemes szercsika, Muskotály renet. Téli aranyparmen, Rudolf trónörökös stb. stb. Résztvett továbbá a kertészet a kiállításon több szőlőfajtaival is.

A gazdasági akadémia gazdasága is többféle terménnyel volt képviselve, így burgonya (magnum bonum), répa (obendorfi, eckendorfi), répamag, murokrépa, lóhermag, tengeri és különböző almafajták.

Igen szép szép számmal voltak képviselve a magin kiállítók is.

Nagyon szép kollekciót mutatott be almából br. Bánffy Ernő az E. G. E. elnöke, aki több mint tizenkét fajta almát állított ki a legszebb minőségben.

Megemlítésre méltó Tokaji László E. G. E. titkár szép kiállítása retek, zeller, tengeri (közönséges és mazsola), karalábé, petrezselyem, murek, burgonya (magnum bonum, kék óriás, csetevájó), körte és több fajta szőlőből.

Ugyancsak szép termény, főleg gyümölcskiállítása volt Turcsa Imre kolozsi intézőnek is, amelyben főleg különböző burgonyafajták (hópehely, rózsza, kifli, magnum bonum) és különféle alma és körtéfajták voltak láthatók, több mint 15 fajta.

Szép körtékollekciót láttunk dr. Bruckner Antaltól a legszebb és legjobb körtékben, hasonló szép kollekciója volt burgonyában, almában és körtében Szász István telepítési felügyelőnek, Réthy Mórnak pedig almákból. Gy. Rosenberger Sándor almakollekciója mellett részt vett burgonyával, magyar lencsével, tengerivel, takarmányrépával, közönséges és indiai (óriási) tökkel.

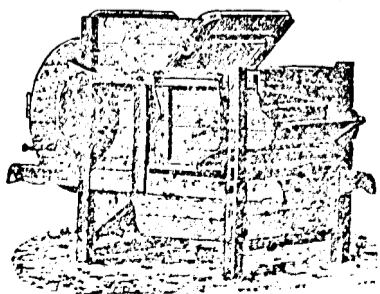
Gyümölcskiállításon részt vettek még: Tóháti László, Jászberényi András gazd. akad. tanár (gyógynövényekkel is, a Benedekfüvel), dr. Seyfried Károlyné, Förstner Tivadarné (gyümölcs mellett egyéb, a legváltozatosabb kiállítással). És még többen vettek részt hol gyümölcs, hol egyéb gazdasági terménnyel.

Utoljára hagyjam azonban Nagy Gábor elsőrangú kiállítását, mint főleg konyhakerti kiállítást és egyuttal gyümölcskiállítást is, ami egymaga majdnem egész asztalt foglalt le, s ami szépségével mindjárt első tekintetre általános elismerést aratott. Ugyancsak a konyhakertészet terén elsőrendűt produkált Berki József kolozsvári (hóstáti) kiscgazda is, kinek főleg szép karfiol példányai, szép nagy, tömöttejű káposztái és gyönyörű takarmányrépái (sárga eckendorfi) keltettek nagy figyelmet.

Részletesebb referenciát adni — bár lehetne még — a helyszűke miatt is nem szándékozom, nehogy nagyon hosszadalmas legyek.

Nem mulaszthatom el azonban, nem ugyan a mostani, hanem inkább a következő kiállításokra nézve némi tekintetben szerény észrevételemet megtenni, ami különben tudtom szerint ar endezőség illetékesebb tagjainak intelligenciájával is megegyezik.

Az eddigi kiállításoknak célja inkább bemutatása volt annak, hogy egyes gazdák mit termelnek, milyen szepet és jót az egyes gyümölcsökből és egyéb gazdasági terményekből, a látogatók részéről pedig e termények megtekintése, a bennük való gyönyörködés, amire legtöbbször volt is ok. A mostani kiállításon azonban egyebet is lehetett tapasztalni. Azt t. i. hogy a látogatók nem tisztán látogatási szán-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Europaszerte első helyen elismert kitérű szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

dékkal jöttek a kiállításba, hanem szerették volna igen sokan, ha rendeléssel fordulhattak volna az egyes termelőkhez, amit meg is cselekedtek, akinél csak megtehették. Csakhogy kevesen voltak aránylag, akiktől rendelni lehetett volna, főleg, mert akik részt is vettek a kiállításon termelvényeikkel, arra nem számítottak, s a kereslet alkalmával nem lévén jelen a kiállításon, felvilágítással sem szolgálhattak. Az E. G. E. eddig is nagy szolgálatot tett, főleg a gyümölcsstermelés terén a gazdaközönségnek, különösen a kertészkedőknek az általa rendezett kiállítások révén, s ha egy számmal gyarapítaná programját a kiállításra vonatkozólag, igen nagy jótéteményt gyakorolhatna nemcsak a gazdaközönség, a termelők, de a fogyasztókkal szemben is. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. A legérdemesebb dolgot cselekedné tehát, ha a kellemest a hasznossal még nagyobb mértékben párosítaná, amire ösztönzésül szolgálhat ez ideki kiállítás is.

Adjon tehát módot a jövő kiállítások alkalmával arra, hogy a termelő- és fogyasztóközönség egymással közvetlen viszonyba, összeköttetésbe léphessen.*Meg vagyok győződve, hogy ez esetben nemcsak nagy anyagi haszonnal fog járni úgy termelőre, mint fogyasztóra a kiállítás, de annak méretei is még sokkal nagyobbak és tanulságosabbak is lesznek.

Egyébként méltó elismerést érdemeltek a jelen kiállítás fáradhatatlan és szakértő rendezői, főként Tokaji László E. G. E. titkár, Juhász Árpád gazd. akadémiai tanár, Ritter Gusztáv főkertész, Dr. Bittera Miklós és Sipos József gazd. akad. tanársegédek.

A paszuly (bab) termesztése.

Irtá: Gáspár József.

I.

Rövid közleményemnek, bevallható célja a paszuly termesztése iránt figyelmet kelteni, tehát: „telhívás paszuly termesztésre!” vagy „termesszünk paszulyt!” címezés felelne meg inkább, amely jobban reá mutat, világosabban következtet a tartalomra. Hogy azonban e helyesebbnek vélt címezést mégsem használok, — azzal okolom meg, — kerülni akartam a reklám színezetet, mely közleményemnek csak kisebbik bevezető részére olvasható rá.

Ugy tiz évvel ezelőtt — egész bizonyossággal nem emlékszem az évre — történt, hogy egyszerre kimagyarázható előzmény nélkül, szokatlan élénk kereslet tárgya lett a paszuly, jóllehet sem a szárazság, sem más elemi csapás nem szállította le az évi termés mennyiségét annyira, hogy a szükséglet fedezése aggodalomra adott volna okot. A kereslet élénkségét, amint az más terménynél is szokott lenni — követte áremelkedés —, az eddigi árak, az egy fajta tisztított terményért, annak kétszeresére is felemelkedtek. A következő években a kereslet élénkségét egy kis lanyhaság váltotta ugyan fel, de azért az árak elég jól tartották magukat, s ha egyik-másik évben hanyatlottak is, a 10 év előtti nivóra egy évben sem szállottak le.

Hogy az áremelkedés hatása alatt a gazdák is megmozdultak, az annak természetes

Ez is volt kimondott célja a kezdeményezésnek. Szerk.

következménye lett, sokan ugyan nem, de szorványosan mégis. egyes gazdák nagyobb területet fogtak a paszuly termesztése alá s az addig csak — a tengeri, burgonya és répa között — melléktermény képpen termesztett paszuly itt-ott, mint főtermény is bemutatta magát. A paszuly mellékterményből főterménnyé előléptetése, nem vált a termésnek sem minőségileg, sem mennyiségileg kárára, hallottam gazdáktól 10—15 métermázsás átlag-termésről, a saját termesztésem után 8—12 q.-ás termést értem el kat. holdankint.

Dacára a jó eredménynek a gazdák buzgósága nem tartott ki a paszuly termesztése mellett, pár évi — nevezhetjük kísérletező — termesztés után beállott az elhidegülés, a paszuly megint a melléktermények sorsára jutott — a tök, kender és napraforgó társaságába került.

Mínt hogy az ár csökkenése, a fellendülésnek indult paszuly termesztésére befolyással nem volt, kutattam az okok után, hogy melyek lehetnek azok, melyek a gazdákat arra vezették, hogy a paszuly termesztését újra a régi keretbe szorították össze.

A gazdák nagy többsége, kikkel ebben a tárgyban eszmecserét váltottam, a paszulytermesztés iránti idegenkedés első és legfőbb okának azt tartják, hogy a paszuly kapásnövény. Az erdélyi részekben a mivélés alatt álló területek legnagyobb részét a tengeri foglalja el, melynek termesztése nagyon kevés kivételtől eltekintve, részes mivélés alatt áll. A részes mivélők teljesen földnélküli, vagy törpe birtokos kisgazdák, akiknek soraiból kerülnek ki a mezőgazdasági napszámosok is. A tengeri részes mivélésére vállalkozó munkások rendszeren több gazdától akkora területre vállalnak kötelezettséget, hogy a főbb munkálatokat — kapálás, töltögetés — saját erejükből nem tudják teljesíteni, mely bajukon úgy segítenek, hogy vagy munkásokat hívnak vizsontszolgálatra — kölcsön adják munkájukat egyik a másiknak — vagy pedig pénzért fogadják fel a szükséges kiségitő munkaerőt. Akár az egyik, akár a másik módhoz fordulnak, felverik a napszámbért, lefoglalják a munkás kezét, mely miatt drága pénzen sem lehet a kapálás és töltögetés alkalmával a maga idejében és jó munkát végeztetni.

Mint nehézséget hozzák fel továbbá a gazdák a paszuly termesztésénél azt, hogy az aratása csak úgy eszközölhető, ha tövestől — gyökerestől — tépik ki, amely munka mellett nem lehet elkerülni azt, hogy a mag közé ne keveredjen föld. A paszuly közé keveredett földtörmelékét pedig a jelenleg forgalomba levő rostákkal eltávolítani, kitisztítani nem tudják.

A paszuly termesztés terhére írják végül azt a körülményt is, hogy a cséplésnél még most is a régi költséges és lassu kézi cséphez, hadaróhoz vagy nyomtatáshoz vannak utalva, melyek mindenike elősegíti azt, hogy újabb földtörmelékek kerüljenek a magvak közé, a

nyomtatásnál pedig az is megtörténik, hogy sok magot szétlapítanak az állatok, s még többet beszennyeznek.

A felsorolt okok, mint a termesztés akadályai tényleg fennállanak, de jelenleg nem birnak sullyal, mert ma már ott állunk, hogy módunkban van ezeket az utból teljesen elhárítani, melyet alább, amidőn a termesztést veszem tárgyalás alá, részletesen ismertetni is fogok.

Ha tehát ma már elhárítható a termesztés utjából minden akadály, elérkezett az ideje, hogy ennek a növénynek is megadjuk azt a helyet a termesztés alatt álló növények sorában, melyet fontos szerepénél fogva méltán megillet.

A paszuly mint emberi táplálék, az élelmiszereknek egész sorozatában beállott megdrágulása folytán, igen fontos szerepet tölt be úgy a vagyonos, mint a szegényebb néposztály élelmezésénél, az utóbbinál a hus helyét van hivatva pótolni. A paszulyt ezt a szerepét, melytől az élelmiszerek árának kiegyenlítése és mérséklése várható, igazolja a 10 évi visszapillantás, de igazolja különösen és főképpen az a kereslete, amit jelenleg tapasztalhatunk. A marosvásárhelyi őszi terménypiacon a paszuly vezetett; a legszebb buzáért 22—22.5 koronát adtak métermázsánként, a kevert fajtájú, földes, tisztítatlan paszulyt vékánkint 4 koronán szedték össze, ami 25—26 kor. métermázsánkénti árnak felel meg.

Megváltozott munkaköröm állandó letelepedésre Marosvásárhelyre hozott, ahol új munkakörömnek mindjárt bevezetése képpen egy levél került a kezembe, melyet Schwartz testvérek termény nagykereskedő marosvásárhelyi társaság egyik tagja, Fekete Izsák irt Dr. Koós Mihály miniszteri osztálytanácsosnak, mint az erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség vezetőjének. Ebből a levélből a paszulyt újabb világításban, mint világiaci cikket ismertem meg, mely kiviteli kereskedelmünknek szolgáltat anyagot, tehát olyan társaságban jelenik meg, amely a behozatali és kiviteli kereskedelmi mérleg egyensúlyozására igen, igen fontos szerepet tölt be.

A címzettől és a levél írójától a közlésre engedélyt nyerve közreadom annak tartalmát kivonatosan, mint egy bizonyítékot arra, hogy a paszuly termesztése megérdemli a nagyobb arányu felkarolást.

Nevezett cég a paszulyt vámkülföldre szállításával már régen foglalkozik, melyhez a terményt a honi piacokon igyekezett beszerezni. Mínt hogy azonban itthon sem azt a minőséget, melyet külföldi vásárlói keresnek, sem azt a mennyiséget, melyet évről-évre megrendelnek, nem találta fel: a külföldön kellett keresni megfelelő minőségű és mennyiségű árut. Így jutott el a szomszédos Romániába, ahonnan már 6—7 éve teszi bevásárlásait, s innen egyenesen szállítja is el a vámkülföldre. A folyó évben 50.000 métermázsát vásárolt s indított utnak. Piackepés tisztaságban azonban

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakaszak szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefigyönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

Romániában sem kapja meg, a kitisztítását olyan fokra, amilyent egy világpiaci cikk megkíván, ő maga eszközli, mely célra tisztító műveket rendeztetett be: *Marosvásárhelyen, Marseileben és New-Yorkban.*

(Folyt. köv.)

Olcso hus.

Az általános drágasággal küzd ma minden szerény jövedelmű polgár, széles e hazában. Az élelmiszerek: marhahus, disznóhus, zsír és vaj, gyümölcs és főzelék bámulatos haladással és gyorsasággal drágulnak. A háziasszony konyhai étlapján, a zöldségtől a csemegeig, az élelmiszer árak emelkedésével kell számolnia. A magas kormány is foglalkozott a drágaság kérdésével, de eredménytelenül. A konyha költségvetése állandóan emelkedő irányzatot követ. Bizonyára örvendetes dolog, hogy egyszer a háziasszonyoknak arról adhatunk hírt, milyen uton-módon lehet az élelmiszerek egyik legfontosabbikát, a húst, olcsón megszerezni.

Sokszor felvetették már az eszmét: a házinyulhúst kell a nép élelmiszerévé tenni. Hosszu cikketek irtak, nagy előadásokat tartottak és sok helyen alakultak kisebb-nagyobb egyesületek, amelyek célul a házinyulhus népszerűsítését tűzték ki. Ha ezt eredményesen véghez akarják vinni, szükséges, hogy az elcsenevésesedett közönséges házinyul helyett kultur fajokat tenyészessenek. Ezek a közönséges házinyulak ugyanis sohasem fognak hozzájárulni ahhoz, hogy a házinyulhus a nép élelmiszerévé váljon. Jó fajta tenyészállatok, melyek gyorsan szaporodnak, a betegségeknek ellentállanak, gyors növésűek, igénytelenek a takarmányozásban és minden kis helyen tartathatók, elsősorban szolgáltatnak olcsó húst.

Külföldön a házinyultenyésztést a legegyszerűbb, leghasznosabb és legkellemesebb állattenyésztési ágának tekintik, mert a házinyul közmondásosan szapora, igénytelen és szelíd, ketrecül egy öreg ládával is beéri és megelégszik a konyhai hulladékokkal és a legolcsóbb takarmánnyal. Csak tisztaságot kíván feltétlenül az ápolásban.

Ennek fejében már 3 hónapos korában olcsó, könnyen emészthető húst ad, melynek ize a csirkehuséhoz hasonló, ép olyan tápláló, mint a marhahus és a marhalevesnél erősebb, tartalmasabb levest ad.

Hogy olcsó húst kapjunk, meg is kell a helyes nyulfajt választanunk. A házinyulfajok nagyságban és testsúlyban, a fül állásában és ennek nagyságában különböznek egymástól. Lássunk csak néhány fajt, mely hustermelésre alkalmas, ezek: *a normandiai házinyul*, mely több jófajta házinyul keresztezéséből származik. Belgiumban, Észak-Franciaországban és Angliában a földmives- és munkásosztály között is nagy elterjedtségnek örvend. 3½-5 kilónyi, tehát 7-10 fontnyi súlyt ér el. A színe a legkülönbözőbb lehet, a szőre sűrű és selyemszerűen lágy. A háta kereken ívelt, a feje hosszukás, a nyaka rövid, füleinek állása határozatlan, de a legtöbbnek hosszú, izmos és peckesen fölálló, ami a mezei nyulra emlékeztet.

A lotharingiai óriás különböző fajok keresztezésének eredménye, kizárólag hus állat. Az időjárásnak ellentálló, termékeny üregi nyulnak, a nehéz kossorruval és a belga óriással való keresztezéséből származik; szintén min-

den színben, álló és lecsüngő füllel fordul elő. Könnyű felnevelhetőségénél, termékenységénél és igénytelenségénél fogva, kiválóan alkalmas a hustermelésre. Kifejlődve és meghízulva 6-8 kg., azaz 12-16 font súlyt ér el.

A bécsi kék óriásnyul bepillantást nyújt a jövőbe értékes és érdekes tenyésztésénél fogva. Mintaképe a házinyulnak, övé lesz a jövő. Bécsben kiállításokon előkelő helyet foglalnak el. Itt a nehéz fajokhoz tartoznak 4-6 kg-ot, 8-12 fontot érnek el és formájuk, valamint testalkatuk a belga óriáséhoz hasonló, azzal a különbséggel, hogy prémjük kék, mely egyenlő árnyalásban borítja testüket. Több fajtáját különböztetjük meg, melyek közt legkeresettebbek a sötétkékek. Az állatok ellentállnak az időjárás viszontagságainak, termékenyek, igénytelenek és gyors növésűek. Nagyságuk és súlyuk dacára aránylag gyengye csontozatuk és ennél fogva sok husuk van. Gazdasági értékük megnövekedik a gerezna értékével, mely az ezüst nyulával csaknem egyértékű. Sötétkékek állatok tenyésztésénél ügyelnünk kell arra, hogy napfénynek ne tegyük ki őket, mert különben a szőr világosabb színezetet nyer.

A leirt fajok kizárólag hustermelésre való. Az anyák rendszerint 7-8 fiat ellenek.

Az utolsónak említjük, de első rangú a hustermelő fajok közt is, *az ezüst nyul*, amely átlag ugyancsak 2½-3 kg-ot, 5-6 fontot nyom, de mivel rendkívül jól értékesíti a legsilányabb takarmányt is, a legolcsóbb hustermelőnek kell minősítenünk. Az ezüst nyul főértéke kiváló minőségű húsán kívül egyenletes árnyalású bundájában rejlik.

Fajtiszta állatok bundája sűrű és puha, amellet igen rövid, a füie szintén rövid és fölfelé álló, szorosan összeér. A szeme nagy és élénk, amint hogy élénk az ezüstnyul temperamentuma is. A fiak száma sokszor 10 drb., szőrük először fekete, amely aztán 2 hónap múlva dus ezüstsziürkébe megy át.

Még sok más faj van, mely többé-kevésbé sportcélokat szolgál és itt helyszüke miatt nem sorolható fel. Miután csak olcsó husról van szó, meg akarjuk még említeni, hogy statisztikai kimutatásokkal igazolható, hogy hazánkban évenként csak 26 kg. hus jut egy-egy lakóra, míg Ausztriában 30 kg., Franciaországban 38 kg., Angliában 50 kg.

Lakosságunk egyáltalán nem táplálkozik olyan jól, mint más országokban. Nem csoda tehát, hogy faluhelyen sokaknak burgonyával, kukoricakenyérrel, kenyérral és káposztával kell beérniük, míg a városiak lóhúst esznek.

A nyulbőrök értékesítésével kapcsolatban új iparágak keletkezhetnének, hogy a nyulszőr és az ebből készített ruhaneműek bevitelét megtakarítsuk. Az évi 2 millió nyulbőr bevitel, mely részint mint imitált prémáru (hermelin, párdúc, hód, sealskin), részint mint ruházatkészítő cikk (harisnya, sapka, haskötő, női és férfi keztyű) kerül az országba, meghaladja a 2 millió K értéket. Franciaországban és Belgiumban évenként több mint 50 millió nyulbőrt dolgoznak fel.

Láthatjuk mindezekből, hogy a házinyultenyésztés nemcsak jövedelmező állattenyésztési ágazat, hanem nagy jövőjű is, mert arra van hivatva, hogy a középosztály és a kisemberek husszükséglete legalább részben házilag állítsák elő s ezen a révén az általános husrágaságot is mérsékelje.

Különösen fontos ez a tenyésztési ágazat még azért is, mert a házinyultenyésztés-

hez nem kell nagy hely. Megelégszik egy-egy félreeső zuggal is, tehát városi lakók is foglalkozhatnak tenyésztésével, amint Páris külső részeiben foglalkoznak is a lakosok.

A tenyésztőanyag beszerzése sem okoz már nehézséget, mert gondoskodás történt arról, hogy a legszegényebb néposztály is olcsón szerezhessen be jó tenyésztő anyagot.

A nyultenyésztésre vonatkozó összes kérdésekben készséggel szolgál tanácsokkal és felvilágosítással: a „Házinyultenyésztés és Értékesítés” szerkesztősége Csillaghegy, Budapest. R. Cz.

Hogyan kell tisztán tartani a tejgazdasági gépek és eszközök faalkatrészeit.

A tejgazdaság első fejlődési állapotától egész a mai napig számos kísérlet tétetett a fából készült eszközöknek a tejgazdasági üzemből való kizárása céljából, mert a fának olyan tulajdonságai vannak, melyek a tejgazdaságban káros hatást is idézhetnek elő. Eddig azonban nem sikerült e feladatot helyesen megoldani. Ellenkezőleg számos ok szól amellett, hogy egyes gépek és eszközök készítéséhez továbbra is csak a faanyagot használjuk helyesen.

Első sorban a vajköpülők és a vajgyuró asztaloknál eddig a fa csekély sulya, rossz hővezető s kisméretű tapadási képessége, végre olcsó ára következtében legalkalmasabb anyagnak bizonyulván, minden kísérlet, ezen eszközöknél más anyagot használni, eredménytelen maradt. Ha például a szilárd homokkővet lehetne is némi előnnyel vajgyurónak használni, másrészt mégis világos, hogy ily anyagból készült eszközzel, a munka az eszköz sulya miatt nagy erőt igényelne. Jó ideig tehát még mindig a fára leszünk utalva ily eszközök készítésénél és ezért figyelmünket arra kell irányítanunk, hogy hogyan kell a faalkatrészekkel szakszerűen bánni, hogy egyrészt megóvjuk a vajat a fának káros befolyásától, másrészt pedig, hogy az eszközöket mennél hosszabb ideig használatképes állapotban tartsassuk.

Mindenekelőtt arra kell ügyelnünk, hogy a fa ne szivja magát tele vajzsirral, mert a fa lyukacsainak ily zsirral való megtelítése zsirsav képződést vonna maga után. E zsirsavak idővel fagyut képeznek, melyet aztán még a szódával való legalaposabb tisztítással se lehet eltávolítani. A faalkatrészek zsirosak maradnak. Egy rendes és tiszta tejgazdaságban pedig meg kell követelni, hogy valamennyi faeszköz száraz, világos, tiszta színű és szagtalan legyen. Ezt nem könnyű ugyan elérni, de egy kis jóakarát és helyes bánásmód mellett mégis lehetséges.

Hogy a fát és faeszközöket zsirsavtól menten tarthassuk, arra nézve legalkalmasabb szer a méz. Ha a faeszközöket hetenként egyszer mézstejjel jól átszitatjuk, teljesen fehérek maradnak és nem képződik rajtuk zsirsav, faggyu.

<p>Kitüntetések:</p> <table border="0"> <tr><td>Arad</td><td>Pancsova</td></tr> <tr><td>Budapest</td><td>Szofia</td></tr> <tr><td>Belgrád</td><td>Szeged</td></tr> <tr><td>Berlin</td><td>Szalmár</td></tr> <tr><td>Lovrin</td><td>Szabadka</td></tr> <tr><td>Lugos</td><td>Temesvár</td></tr> <tr><td>Nagybecskerek</td><td>Veszprém</td></tr> <tr><td>Nagyvárad</td><td>Wien</td></tr> <tr><td>Pozsony</td><td>Zenta</td></tr> <tr><td>Pécs</td><td></td></tr> </table>	Arad	Pancsova	Budapest	Szofia	Belgrád	Szeged	Berlin	Szalmár	Lovrin	Szabadka	Lugos	Temesvár	Nagybecskerek	Veszprém	Nagyvárad	Wien	Pozsony	Zenta	Pécs		<p>Fajbaromfi!</p> <p>Fajbaromfi!</p>	<p>Reitter Oszkár</p> <p>főkapitány,</p> <p>fajbaromfi gazdasága, Nagybecskerek.</p> <p>Angliából</p> <p>hozott telivér, fajtiszta, legelsőrendű állatok</p>	<p>Allami nagy aranyérem!</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>hím</th> <th>tojó</th> </tr> <tr> <th></th> <th colspan="2">korona</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Hófehér óriás nagy angol emdeni liba</td> <td>25</td> <td>7-</td> </tr> <tr> <td>Hófehér óriás nagy pekingi kacsá</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Hófehér Wyandotte (amerikai kintő téli tojók)</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Hófehér Orpington</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Sárga Orpington</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table> <p>Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések.</p>		hím	tojó		korona		Hófehér óriás nagy angol emdeni liba	25	7-	Hófehér óriás nagy pekingi kacsá	10	8	Hófehér Wyandotte (amerikai kintő téli tojók)	10	8	Hófehér Orpington	10	8	Sárga Orpington	10	8
Arad	Pancsova																																											
Budapest	Szofia																																											
Belgrád	Szeged																																											
Berlin	Szalmár																																											
Lovrin	Szabadka																																											
Lugos	Temesvár																																											
Nagybecskerek	Veszprém																																											
Nagyvárad	Wien																																											
Pozsony	Zenta																																											
Pécs																																												
	hím	tojó																																										
	korona																																											
Hófehér óriás nagy angol emdeni liba	25	7-																																										
Hófehér óriás nagy pekingi kacsá	10	8																																										
Hófehér Wyandotte (amerikai kintő téli tojók)	10	8																																										
Hófehér Orpington	10	8																																										
Sárga Orpington	10	8																																										

Az eljárás a következő: Egy fél liter vízbe körülbelül egy liter oltott meszet teszünk és azt abban erős kavarással föloldjuk. Erre közönséges meszelővel belocsoljuk a faalkatrészeket ezen meszoldattal. Kisebb eszközöket pedig egyszerűen bemártunk a meszbe. Azután 2-3 órán át állni hagyjuk a tárgyakat, hogy a mesz a falyukacsokban lévő zsirra mennél jobban hathasson. Ha ez megtörtént, forró vízzel alaposan megtisztítjuk az eszközöket és száradni hagyjuk. Nagyon elhanyagolt tárgyaknál többször is kell ez eljárást ismételni, hogy teljesen tisztíthatók legyenek.

Ez eljárás után feltétlenül szükséges, hogy a tárgyakat jól szellőztessük és megszársítsuk. Kisebb tárgyaknál ez nem jár nehézséggel, nem úgy azonban a vajköpülőknél, gyuróknál, asztalok, kádaknál stb., melyek csak abban a helyiségben szellőztethetők, a hol fel vannak állítva és ilyenkor tapasztalható annak a káros következménye, hogy a tejgazdasági épületek felállításánál a vajkészítő helyiség szellőztethetőségére csak kevés vagy éppen semmi gondot sem fordítanak. Mily gyakran találni pl. a vajkészítő helyet a pincében vagy földszint alatt kis alacsony, magas fekvésű ablakokkal. E helyiségek falai többnyire nedvesek, ugyancsak a padló, mely rendszeren jóval alacsonyabban fekszik, mint a talajvíz. Ilyen helyiségekben természetesen lehetetlen a gépeket és eszközöket alaposan szellőztetni és megszársítani, miért is nemcsak a faeszközök korhadnak el néhány év alatt, hanem kifogástalan vajat sem lehet azokkal előállítani.

Mit használ a tejfel pasteurizálása és mit érnek a vajkészítésnél használt egyéb vívmányok, ha a helyiségek olyanok, hogy közvetlenül vagy pedig közvetve a bennük elhelyezett faeszközök által káros befolyást gyakorolnak a vajra? Új tejgazdasági építkezéseknél tehát mindenképp előtérbe kell helyezni, hogy a vajkészítés célszerű helyiségben mehessen végbe és hogy az üzem megkezdése után a faeszközöket tisztán és szakszerűen kezeljük, mert régi, de igaz elv marad, hogy a tejgazdasági üzem első főfeltétele a tisztaság.

M. Z.

Az ujborkok kezelése.

Az erjedés befejezte után az eddig zavaros, barnás-fehér folyadék mindinkább tisztulni kezd. A musttal átvitt különböző anyagok a hordó fenekére süllyednek és ott az ugynevezett „seprő” alakjában sűrű, piszkos, sötétes-barna tömeggé tömörülnek.

A seprő állománya nagyobb részben elhalt anyagokat tartalmaz, melyek kedvező körülmények között felbomlanak és rothadásnak indulnak. A borra éppen nem lehet tehát kedvező hatással, ha a seprőjén hosszú ideig hagyatják és éppen azért nem helyeselhető azok eljárása, akik azon téves nézetből indulva ki, hogy a seprő adja meg a bor testességét, a bort ez okból hónapokig hagyják seprőjén.

Az új borok első kezelése tehát a *fejtés* veszi kezdetét, amidőn a bor elkülöníthető seprőjétől, vagyis lefejtendő. Ezen idő akkor áll be, mikor a bor már teljesen megszünt erjedni s a seprő már oly nagy mennyiségben ülepedett a fenékre, hogy az így megtisztult bor a seprő nagyobb részétől elválasztható.

Függ pedig ez a bor minőségétől és a pincehelyiségtől. Oly borok, melyek kellő hőmérsékletű pincében vagy éppen erjesztőkamarákban erjesztettek és a zajos erjedésen lehető tökéletesen mentek keresztül, hamarabb tisztulnak; nehezebb borok ellenben, melyek csekélyebb hőmérsékletű pincében a zajos erjedés után még bizonyos mennyiségű ki nem erjedt cukrot tartalmaznak, nehezebben tisztulnak. Az előbbi esetben a borok négy-öt hét alatt annyira megtisztulnak, hogy akkor lefejtendők, az utóbbi esetben a borok gyakran 2-5 hónapig is zavarosak maradnak.

A bor lefejtésének, a bornak a seprőtől való elválasztásán kívül, más célja is van. Az új borokban ugyanis még sok felesleges fehérjedus anyagok találhatók, melyeknek jelenléte számtalan betegségeknek kuforrásául szolgálhat. A levegő élenyének azonban azon tulajdonsága van, hogy ezen fehérje-anyagokkal vegyileg egyesül, minek folytán azok megtömörülnek és a hordó fenekére a seprőbe ülepednek.

Ez az oka, hogy a fejtés előtt tiszta bor a levegő élenyével való érintkezés, tehát a fejtés után meghomályosodik vagy éppen megzavarosodik.

A levegő élenyének a bor zamat-anyagának kifejlesztésére is befolyása van s általában ennek hatása folytán lesz a nyers és a nagy szénsavtartalomtól csipős új borból kellemes ízű, sima, mondjuk érett bor.

Hogy tehát a bor a lehető nagy mennyiségű levegővel jöhessen érintkezésbe, az ugynevezett nyílt fejtést kell alkalmaznunk. E célból a lefejtendő borok hordójába csapot ütünk és a bort sajtárokba vagy fertályosokba bocsátjuk s töltikén keresztül a megtöltendő hordóba öntjük. E célból a még leginkább használatban levő kétfülű sajtárok helyett az u. n. rajnai fertályosok ajánlatosabbak.

Ezek használatánál ugyanis nem szükséges a bor folyását megszakítanunk, mint az a kétfülű sajtárok használatánál történik, mert a rajnai fertályosok egész könnyen úgy helyezhetők el egymás mellé a csap alá, hogy a folyton kifolyó borból egy csep se csurog az edények mellé s a csap elzárása csak akkor válik szükségesnek, midőn már a zavaros bor kezd folyni. Ezen edényeknek előnye, hogy velők a bor folytonosan, tehát megszakítás nélkül fejthető, a seprő tehát semmi rázkodtatásnak kitéve nincs s így a borban sem szállhat fel.

Oly helyeken, hol például nagyobb mennyiségű borokat kell lefejteni és e miatt a gyorsabban működő fejtőgépeket óhajtánánk alkalmazásba venni, hogy a bornak levegővel való érintkezését így is elérhessük, úgy járunk el, hogy a fejtő csőnek szabad végére, vagyis arra, amely a lefejtett bornak befogadására szánt edénybe szájadzik, az öntöző-rózsának mintájára számos finom furással ellátott kesszüléket úgy erősítünk, hogy a lefejtendő bor ezen keresztül vegye útját, s így a levegő élenyével minél nagyobb felületen érintkez-hessék.

A fejtés mindaddig be nem szüntendő, a míg a bor a csapon tisztán folyik; a mint azonban a borban már erősebb zavarodás észlelhető, jelöl annak, hogy már a seprőtől tisztítatlan anyagok száznak a borba, a fejtés abban hagyandó.

A lefejtett bor (mint az már fent említett) a levegő behatása folytán a fejtés után rögtön megzavarosodik. E zavarodást okozó anyagok együttesen azon élesztősejtekkel, melyek az előbbi fejtéskor még nem ülepedtek le, lassankint a körülményekhez képest 1-4 hónap alatt ülepednek és a bor ismételve megtisztul, amikor a második fejtésnek ideje is elérkezett. A második fejtést szintén nyíltan kell végeznünk, egyáltalában pedig megjegyezhetjük, hogy mindaddig, a míg boraink a fejtés után erősebb zavarodást mutatnak, mindig a nyílt fejtést kell alkalmaznunk; a vörös borokkal e részben óvatosabban kell eljárni, ezek nyíltan egyszer, legfeljebb kétszer fejtendők, mert bár a levegővel való érintkezés azok fejlődésére is ép úgy, mint a fehéréknél, kitűnő hatással van, a színre azonban nincs kedvező befolyása. Ha azonban a borok fejtés után is egészen tiszták maradnak, akkor már természetesen azon stádiumba lépnek, amikor már mint ó-borok kezelhetők és zártan fejtendők.

A fejtés idejére nézve jó, ha erre derült, száraz időt, állandó hőmérsék és légnyomás mellett választunk.

A fejtésen kívül a feltöltögetés szintén az új borok kezeléséhez tartozik. Főleg a gyengébb borok gyakori és pontos töltögetésére kell nagy gondot fordítanunk, mivel ezek csekély szesztartalmuknál fogva, ha a levegő élenyével hosszabb időn át érintkeznek, csakhamar megbetegednek, elsőben megvirágosodnak, később meg is ecetesednek. Egyáltalában még a legerősebb borokat sem tanácsos feltöltetlenül hagyni, mert ezek is ki vannak téve a megbetegedésnek; de ha ezt éppen ki is kerülnek, az u. n. darabízt kapják, melylyel pedig egy jól kezelt bornak birnia nem szabad.

A töltögetésnél az akna nyílása tiszta ruhával minden piszoktól és penésztől jól megtisztítandó és a hordó tartalmával lehetőleg egy minőségű, vagy jobb és kétséget kizárólag egészséges borral egészen színig töltendő meg és ezután jól bedugaszolandó.

Kiválóan kell hangsúlyoznunk, hogy a feltöltendő bornál rosszabb minőségűt, vagy éppen beteg bort feltöltésre használni nem szabad, mert ez utóbbiból gyakran elegendő egy csepp, hogy jó minőségű, több hektóliterre terjedő bort beteggé és ihatatlanná tegyen.

Hogy mikor töltögessünk, ez attól függ, hogy boraink minő pincében vannak elhelyezve, mert száraz pincében, hol a hordó lyukacsain a bor többet párologtat: többször, nedves pincében pedig kevesebbszer áll elő a töltögetés szüksége. E szerint tehát a töltögetés 2-4 hétben ismétlendő.

E. K.

IRODALMI SZEMLE.

A „Magyar Földműves” című hetenkinet megjelenő képes gazdasági szaklapot, melyet az O. M. G. E. a magyar kisgazdák számára alapított s mely a Buday Barna jeles szerkesztésében már második évében jelenik meg, évi 6 korona helyett mindazoknak a gazdáknek évi 3 korona előfizetési díjért lehet megszerezni, akik a gazdasági egyesületekbe belépnek, vagy akik mint már egyesületi tagok erre a lapra reflektálnak.

A legjobb lelkiismerettel ajánljuk e szaklapot kisgazda olvasóink szíves figyelmébe.

«Köztelek Zsebnaptár» 1912. évre. Szerkesztik: Rubinek Gyula az O. M. G. E. igazgatója és Szilassy Zoltán a Gazdasági Egyletek Országos Szövetsége titkára. Két kötet ára 4 korona.

A Köztelek ezen gazdasági zsebnaptára jelen kötetével 18-ik évfolyamába lép. A zsebnaptár két kötetéből az első kötet a tulajdonképeni naptári rész és a gazdasági üzlet körében előforduló minden napi események bejegyzésére szükséges jegyzőkönyvet tartalmazza, amely a rég bevált rendszertől az idén sem tér el. A Zsebnaptár második köteté, amely azokat a szakközleményeket tartalmazza, amely a gyakorlati gazdának mindennapi foglalkozása körében előfordulható kérdésekre vannak hivatva a gazdasági gyakorlat és gazdasági tudomány alapján megállapított biztos adatokkal felcselezést és felvilágosítást nyújtani, az előző évek gyakorlatához képest az idén jelentékeny bővítéseken és javításokon ment keresztül. A szerkesztők különös figyelemmel voltak arra, hogy a munkabérek és anyagárak megdrágulása következtében a termelési költségek csak a közel múlt évekhez képest is igen nagy változásokon mentek keresztül, minek folytán azokat az üzemi adatokat, melyet a különböző jövedelmi számításoknál tekintetbe kell venni, teljesen átdolgozták. Az állattenyésztés folyton fokozódó jelentőségének megfelelőleg egy egészen új fejezetbe vannak felvéve a *leggyakorabbi állati betegségek* és az ellenük alkalmazandó első segély ismertetése. Szükségesnek mutatkozott továbbá a vasuti *szállítási eljárások és díjtételek* ismertetése is, amely eddig a zsebnaptárban nem foglaltatott. A szerkesztők főtörekvése egyébként úgy, mint a múltban, most is az volt, hogy a hazai adatokon alapuló felvilágosításokat a hazai viszonyoknak megfelelően adják meg, mert általános tapasztalat az, hogy a külföldi hasonló munkákban foglalt adatok a hazai viszonyokra nem illenek és ezért a gyakorlati gazdákat igen gyakran félrevezetik. Éppen ezért a mi legnagyobb érdemének tartjuk, hogy a szerkesztők ezzel a hazánkban még mindig nagy mértékben elterjedt hasonló külföldi munkákat teljesen nélkülözhetővé teszik. A könnyen kezelhető és csinos kiállítású zsebnaptár bármely könyvkereskedőnél megszerezhető.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A kigazda baromfityénységének jövedelmezősége.** A mostani általános élelmiszer drágulás arra indít egy jeles gazdasszonyt, hogy tapasztalatait, amelyeket a baromfityénység terén szerzett, tudtul adja. 100 darabból, illetőleg 96 tyukból és 4 kakasból álló tenyészetem 1907—8—9-ben a következő forgalmat mutatja:

A 96 tyuk egy év folyamán átlag 8722 tojást tojik Ezekből 6000 darabot eladott; drbként 5 fillér	300 — kor.
250 drb. keltésre használt fel	12.50 »
2472 drbot saját háztartásában használta fel	123.60 »
A 250 keltetőtojásból 208 csibe kelt, amelyekből az év folyamán 38 drb. elpusztult, 50 drb. az állomány pótlására fordítatott, a többi 120 drbot és az 50 drbot, amelyet kiselejtettek, részben a konyhára használtak	170 — »
Bevételek összege	605.10 kor.
Eleség kellett:	
6 mázsa II. oszt. buza à 12 kor.	72 — kor.
6 » tengeri à 10 kor.	60 — »
2 » zab à 14 kor.	28 — »
3 » muharmag à 12 kor.	36 — »
4 » II. o. burgonya à 4 kor.	16 — »
Kiadások összege	212 — kor.

Megemlíti a cikkíró, hogy a baromfiak konyhahulladékot is kaptak, lakmározhattak a

kisgazdaságokban felhasználni szokott zöldtakarmányban, ezenkívül tág kifutóban volt részük. Összehasonlítva a bevételeket a kiadással a következő eredményt mutatja be cikkíró:

Bevétel	— —	606.10 korona
Kiadás	— —	212 — »
Marad tisztán		394.10 korona.

Természetesen ez nem részletes költség-számítás, mindazonáltal igen örvendetes jelenség, mert azt lehet látni belőle, hogy már a kigazdák is kezdenek figyelni a baromfityénységre és jegyzik a bevételeket és kiadásokat.

Ez a helyes. A gazdának kezében legyen a ceruza. És írjon föl mindent. Így tudja meg, mi hoz legnagyobb jövedelmet és mi legkisebbet.

+ **Édesnek maradt új bor.** Némely esztendőben előfordult az, hogy az új bor megszűnik forni, mielőtt a benne levő cukor már átváltozott volna alkohollá. Ez rendszeren jó bortermő esztendőben szokott előfordulni s annak a jele, hogy a mustban nagyon sok cukor volt. Az ilyen borban nagyon sok alkohol képződik, mely az erjedést annyira akadályozza, hogy az megszűnik, noha még sok cukor van benne. Az ilyen édesnek maradt újbor sokszor le kell fejteni, hogy a fehérje anyagot, mely az élesztőt táplálja, gyorsan s teljesen eltávolítsuk s így megakadályozzuk, hogy az új bor, a mint az idő melegebbre változik, újra forni kezdjen. Az át nem változott cukor így a borban marad. A borok olyan esztendőben is édesek szoktak maradni, midőn a szüretkor hideg volt s a tél korán beköszönt. Ekkor azért marad a bor édes, mert a főerjedés tökéletlenül megy végbe. Az ilyen borok aztán, melyekben legfőkébb 7% alkohol és 3—4% cukor van, könnyen elromlanak s nagyon nyúlósak lesznek. A mint tavasszal a pince hőmérséklete emelkedni kezd, újra forni kezdenek s a cukornak egy része újra alkohollá változik át. Ez gyakran évekig ismétlődik úgy, hogy a bor nem válik palackerétté. Az ily borok erjedésének előmozdítására külön féle mód van. A legegyszerűbb abból áll, hogy a pincét befűtjük, hogy a bor hőmérséklete néhány fokkal emelkedjék, mire az erjedés azonnal megindul s ha a hőmérséklet alá nem szál, addig tart, míg a borban levő cukor mind át nem változik. Mint-hogy azonban nem minden pincét lehet befűteni, más módon kell a bajon segíteni. Ily esetben száz liter borba fél liter borélesztőt keverünk s aztán a bort más hordóba fejtjük le. A levegővel való érintkezés következtében az élesztő csakhamar újra megindítja az erjedést.

+ **Az olajpogácsák befolyása a vaj minőségére.** A repcepogácsa a vaj minőségére nem a legkedvezőbb hat, különösen ha nagyobb adagban, például fejenként és napjára 1 kg.-ot számítva adjuk a fejősteheneknek. A repcepogácsától a vaj puha, olajos lesz és erős, csipős ízt nyert tőle. Kisebb mennyiségben etetve, más takarmányokkal elegyesen, például répaléval és zabosbüköny szénával azonban igen előnyös lehet. Hasas tehenekre és borjúkra a repcepogácsa kedvezőtlen hatású, úgy hogy Angliában a repcepogácsaetetés teljesen abba is hatyták, *Németország több tej-szövetkezetében pedig a tejtermelő tagoknak a takarmányozást repcepogácsával egyenesen tiltották.* A napraforgómagpogácsa a szarvasmarháknak igen izletes és kiváló hatású takarmánya ugyan, de inkább ígás- és hizóállatoknak alkalmas, mint a tejelő teheneknek. A lenmagpogácsa a legizletesebb, legtáplálóbb és legkönnyebben emészthető az olajpogácsák között; legmagpogácsa etetés mellett a vaj igen jó minőségű lesz, az is bizonyos, hogy ha nagyobb mennyiségben adagoljuk, tőle a vaj könnyen megkeményedik. Nagyobb adagban etetve az olajpogácsát, igehelyesebben járunk el úgy, ha különféle pogácsákat keverünk össze mindegyikből kisebb adagot véve és ilyen keveréket adunk a tejelőmarháknak. *N. D.*

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A közoktatásügyi miniszter a szövetkezetekért. A »Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége« fölterjesztésére Zichy János gróf közoktatásügyi miniszter körrendelettel intézett valamennyi egyházi főhatósághoz és a királyi tanfelügyelőségekhez a »Magyar Gazdaszövetség« szövetkezeti tevékenységének felkarolása érdekében. A miniszter méltánylását fejezvé ki a szövetkezeti mozgalomnak nagy erkölcsi, gazdasági és szociális jelentősége felett, rámutat leirataiban arra is, hogy a »Magyar Gazdaszövetség« égisze alatt és a néptanítói kar közreműködése mellett folytatott szövetkezeti mozgalom által a földmivelő nép anyagi helyzete jelentősen javult, a kényszereladások száma a földbirtokoknál csökkent és ott, ahol a szövetkezetek erős gyökeret vertek, a nép az uzsorától jórészt megszabadult. Fontos feladatnak jelzi tehát, hogy a néptanítói kar ezentul is kivegye méltó részét a szövetkezeti mozgalomból. Ezen az alapon utasította a tanfelügyelőségeket, hogy ismételten hívják fel a tankerületekbe tartozó tanítók, tanítónők és óvónők figyelmét az *altruista* szövetkezeti mozgalomra, buzdítsák őket szövetkezetek alakítására és hassanak oda, hogy a tanítóság a Szövetség kiadványainak terjesztését elősegítse. Kijelenti a miniszter, hogy az ezen téren is eredményes tevékenységet tanúsító tanítók, tanítónők és óvónők mindenkor elismerésére számíthatnak, amiért is fölhívta a tanfelügyelőket, hogy intézkedéseik eredményeiről a tevékeny tanítók megnevezésével esetről-esetre terjesszék föl jelentéseiket a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Az egyházi főhatóságoknak küldött miniszteri leirat, — tekintettel a hitfelekezeti elemi iskolák tanszemélyzetére, — szintén hasonló szellemben mozog.

Szeszfőzői tanfolyam szeszgyárvezetők részére. A kassai m. kir. gazdasági akadémián tíz hétre terjedő szeszfőzői tanfolyam rendeztetik. A tanfolyam 1912. évi február hó 1.-én veszi kezdetét és április hó 15.-ig tart. A tanfolyam célja mezőgazdasági szeszgyárak részére gyárvezetőket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni.

A tanfolyamra felvétetnek azok, akik 18. életévüket már betöltötték, hatósági bizonyítvánnyal beigazolni tudják, hogy legkevesebb egy szeszfőzési időnyben szeszgyárban mint gyakornokok alkalmazva voltak és felvételi vizsgával igazolják, hogy a szeszgyártás gyakorlatában kellő jártassággal bírnak. Ugyancsak felvételi vizsga alapján kell beigazolniok azt, hogy a magyar nyelvben jártasak, írni, olvasni és számolni tudnak. Részt vehetnek továbbá a tanfolyamon a m. kir. gazdasági akadémiák végzett hallgatói.

A tanfolyamra legfeljebb 25 jelentkező vehető fel. Előnyben részesülnek azok, akik gépkezelői szakvizsgát is tettek.

A tanfolyam hallgatói a szeszgyárban előforduló összes munkákat végezni kötelesek, kötelesek továbbá a szeszgyártás elméletéből és a szeszadó törvényekről tartott előadásokat szorgalmasan látogatni, a szeszgyártás ellenőrzéséhez szükséges vizsgálati módszerek elsajátítása végett a laboratóriumi munkálatokban részt venni. A tanfolyam befejezésével a résztvevők gyakorlati és elméleti vizsgát tesznek, amelynek eredményéről bizonyítványt nyernek. Tandíj 54 korona.

A jelentkezők élelmeczésükről saját maguk tartoznak gondoskodni. Előjegyzéseket 1912. évi január hó 25.-ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága, ahol egyuttal bővebb felvilágosítást is lehet nyerni.

Kassa, 1911 november hó.

A kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága.

Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok részére. A kassai m. kir. gazdasági akadémián 1912. évi január hó 5.-től 20.-ig szeszfőzői tanfolyam tartatik gaz-

datisztek és szeszgyártulajdonosok részére. Ezen tanfolyam célja: megismertetni a résztvevőkkel a szeszgyártás elméletét és a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokat, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtását és a moslék értékesítését. A tanfolyamon részt vehet minden gazdatiszt és szeszgyártulajdonos, aki legkésőbb 1911. évi december hó 25.-ig a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságánál ebbeli szándékát bejelenti. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni, ha legalább is tíz résztvevő jelentkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása, vagy meg nem tartásáról a jelentkezési határidő leteltével azonnal értesítetnek. Tandíj 50 korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága.

Kassa, 1911. évi november hó.

A kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete 19-ik fizeteli jelentése az 1910—11. üzletéről.
A M. M. G. Sz. huszadik üzletének kezdetén áll. Ezen szövetkezet foglalkozott a gabona- és állattértekesítés, valamint a mezőgazdasági hitel ügyével is, s tekintettel sokoldalú tevékenységére, a gazdatiszti gárda nagy részét sorolhatja buzgó segítőtársai közé. A lefolyt üzletévben a taglétszám 71 taggal gyarapodván, immár 1751-re emelkedett míg az üzletrészek száma 4436-ra szaporodott. Az alapítóke ma 887.200 korona. Künnlevőségeik aránylagos nagyságát megokolva találjuk abban, hogy évüket június 30.-án zárván le, midőn a gazda még nem igen pénzelt, kénytelen hitelbe vásárolni. Viszont ezzel szemben a folyószámla betétek fokozódó emelkedést mutatnak. A szövetkezet vívmánya az országos tenyész- és haszonállatvásártételep megszerzése is, mely 1912-ben már megkezdte működését. Kezelési anyagraktárát a legutóbbi évben ismét kibővítette s a mostani drágaság ellensúlyozására azon volt, hogy a gazdátársadalomnak a lehető legolcsóbb beszerzési forrásokat megnyissa. Tiszviselői s szolgálói szépen gondoskodik, mert 482,593 korona 42 fillér nyugdíjalapítóke áll rendelkezésére. Azt meg már a „Mezőgazdák“ című hivatalos értesítőből is tudjuk, hogy a jövő évben új intézeti székházat építenek. A gabona-, abraktakarmány-, tenyészállat-, sertéshizlaló-, anyagbeszerző-, vetőmag-, szőlőszeti, borértékesítő-, gép-, biztosítási- s díjszabási osztályok emelkedést mutatnak, ezek folytán a nyereség- s veszteségszámla rövid kivonatban következőleg alakult. Üzleti nyereség 70,759 korona 63 fillér, ebből az üzletrészekre kiadott 5% kamat 4,2964 korona 50 fillér, marad tiszta nyereség 27,795 korona 13 fillér, ennek 10%-a tartalék alapba helyeztetik. Az O. M. G. E.-nek (alapszabály 10. §.) 25% = 6948 korona 78 fillér jár; mult évi áthozat 3564 korona 16 fillér a tartalékalap kiegészítése, hogy 290,000 korona legyen, 7220 korona 49 fillér adatott, a nyugdíjalaphoz pedig 10 ezer korona, így a jövő üzletévre 4410 korona 51 fillér vétetett át. A tiszta vagyon 1.241.523 korona 79 fillér.

— A tengeri és a burgonya. A földmivelségi miniszterium most közzétett jelentése szerint a tengeri és a burgonya termés nagyobb, mint eddig hitték. A miniszteri becslés a tengeritermést 5,070.000 métermázsára teszi, október 3.-iki jelentés csak 33,300.000 méter- míg az mázsára tette. A burgonyatermést 43,320.000 métermázsára becsüli, míg október 3.-án csak 40,880.000 métermázsára becsülte. A tengeri és burgonya első becslésével szemben mutatkozó lényeges emelkedés oka abban keresendő, hogy a nyári nagy szárazság után ugy a tengeri szára és csöve, mint a burgonya indája sok helyen oly kedvezőtlen képet nyújtott, hogy a gazdasági tudósok igen kevésre be-

csülték a várható hozamot. Csak most a törés és fosztás, illetve a burgonya fölszedése után tapasztalták, hogy nagyobb a termés, mint várták, az őszi eső egyáltalán igen jó hatással volt. Nemcsak előmozdította a szántás-vetés fontos munkáját, de megjavította a rétet és a legelőt, ami az állattenyésztés szempontjából az ideai száraz nyár után kiváló fontossággal bír. A miniszteri jelentés szerint a rét és legelő a kedvező időjárás és az utóbbi eső folytán ismét kizöldült, s a rét kevés újabb sarjút is adott. Ez utóbbiakon helyenkint legeltetnek, mert a legelők már nem nyújtanak mindenütt elég táplálékot a jószágnak, mindazonáltal kiemelendő, hogy ugy a mesterséges takarmány, mint a rét és legelő a legutóbbi csapadék következtében annyira javult, hogy takarmányszükségtől, egyes kisebb vidékekről nem szólva, már kell tartani.

— Csikvármegye Gazdasági Egyesülete
a m. kir. földmivelségi miniszter ur támogatásával 1911. évi november hó 13.-án Kászonaltizen, 14.-én Csátószegen, 15.-én Menaságon, 16.-án Várdotfalván, 17.-én Szépvizen; 18.-án Gyimesközéplokon állatdíjazást tart, a következő díjakkal: I. Egy éves üszök, melyek 1910-ben születtek: I. díj 30 kor. I díj 30 K, II. díj 20 kor. I díj 20 K, III. díj 10 kor. 3 díj 30 K. Összesen 5 drb. üszőnek 80 kor. II. Két éves üszök, melyek 1909-ben születtek: I. díj 40 kor. I díj 40 kor. II. díj 30 kor. I díj 30 kor. III. díj 20 kor. 3 díj 60 korona. Összesen 5 drb. üszőnek 130 kor. III. Borjas tehének 1911-beli borjukkal: I. díj 40 kor. II. díj 20 kor. Összesen 60 kor. IV. Sertések. Első sorban malacos kocák díjaztatnak. Ezek hiányában nevelt süldő kanok és süldő kocák. I. díj 20 kor I díj 20 kor. II. díj 10 kor. 2 díj 20 kor. III. díj 5 kor. 2 díj 10 korona. Összesen 50 darab sertésnek 50 korona. V. Községi kanok gondozói közt érdemük szerint 80 korona jutalom osztatik ki.

— Szövetkezeti értekezletek. A fogyasztási szövetkezetek országos központja a „Hangya“ a kötelekbe tartozó szövetkezeteket érdeklő aktuális ügyek megbeszélése végett a tél folyamán az ország 28 helyén rendez kerületi szövetkezeti gyűléseket. A gyűlések már a jövő hó első felében megkezdődnek, mégpedig legközelebb Zilahon, Csapon, Szatmárnémetiben, Székelyhídon és Nagyváradon lesz szövetkezeti értekeztet.

— A rétek termésközelítésére végzett kísérletek. Az országos növénytermelési kísérleti állomás 16 év óta végez műtrágyázási kísérletet, hogy megállapítsa, melyik műtrágya milyen haszonnal alkalmazható a rétek termésközelítésére. A kísérletek nemcsak minden trágyafélére, hanem minden talajnemre s az ország minden részére kiterjedtek. A hazai rétek átlagtermése nagyon csekély: tizenhét métermázsra. Épp ilyen termésátlagot ért el nem is olyrég Németország, ott azonban 1890-ben megkezdtek a rétek műtrágyázását és kilenc év alatt a termésátlagot felfokozták kat. holdanként 35 és fél métermázsára. A hazai kísérletekből is kitűnt az, hogy némely helyen már az első évben elért termésközelítet kifizette a műtrágyázás költségét, ott pedig, ahol évekre terjedő műtrágyázás folyt, hatalmas méretekben növekedett a termésközelítet.

— Növényküldemények kísérő iratai. A német birodalmi belügyi hivatal elrendelte, hogy a filoxera-egyezményhez csatlakozott államok kölesönös postaforgalmában a filloxeramentes-séget igazoló bizonylatok november hó 1. napjától fogva nemesak a szállítólevélhez csatolandók, hanem másolatban a csomagban is elhelyezendők és azt, hogy ez megtörtént, ugy a csomagban, mint a szállítólevélen föl kell jegyezni.

— Tenyészbaromfivásár Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a magyar királyi gazdasági felügyelőség támogatásával ez évi november hónap 5.-én és 6.-án rendez aradi raktár helyiségében IX. országos tenyészbaromfi-vásárját, melyen a kiállítókat a bíráló-bizottság döntése szerint díjazni is fogják

A vásárra az ország különböző vidékeiről több mint nyolcszáz darab tenyészbaromfit jelentettek be a kiállítóknak. A kiállítás nemcsak a szakemberek, hanem a laikus közönség számára is megtekintésre érdemes látványosságul fog szolgálni. A vásár sikerét már előre biztosítja az a körülmény, hogy az állam a köztenyésztési célokra szükséges tenyészbaromfiak jelentékeny részét ez alkalommal fogja beszerezni.

— Felvétel a ménesi vincellériskolába.
A ménesi m. kir. vincellériskolába az 1912. évi tanévre való felvételre pályázat hirdettek. Felvételi kellékek: 1. magyarul írni, olvasni tudás, 2. ép, egészséges munkára alkalmas testalkat, 3. a folyamodónak a katonasoron tul kell lennie. A felvételért folyamodók 1 koronás bélyeggel ellátott és kellően felszerelt kérvényeiket a vincellériskola igazgatóságához címezve, legkésőbb *folyó évi december hó 1.-ig* a ménesi m. kir. vincellériskola igazgatóságához nyujtsák be.

— Folszólítás. A szászvárosi, abrudbányai, szászsebesi és erzsébetvárosi csapatok és intézetek kenyér és zabszükségletének bérlői fedezési tárgyában m. p. 1912. január 1.-től 1912. október 31.-ig 1911. november 2.-án a cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál a biztosító ajánlati tárgyalás lesz megtartva. A föltételek a katonai élelmezési intézeteknél Nagyszebenben, Gyulafehérvárt, Kolozsvárt és Brassón megkaphatók. Gyulafehérvár, 1911. október hó 19.-én, cs. és kir. katonai élelmezési raktár Gyulafehérvár.

— A betiltott sertéstáppor. A m. kir. földmivelségi miniszter Vitális Árpád nagykanizsai lakos és Nifergál János dunaföldvári lakosoknak az általuk előállított készítménynek „Vitális-féle sertéstáppor“ néven való forgalombahozatalára a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg 45951/907. szám alatt kiadott engedélyt ugyancsak a belügyminiszter hozzájárulásával hatályon kívül helyezte. Helyes!

— A cukorgyártás századik évfordulója. Franciaországban a jövő 1912-ik évben ünneplik a cukorgyártás századik évfordulóját. Az ünnepség színhelye Dousi városa lesz. E városban készített először répacukrot 1811-ben egy Doylier nevű gyáros.

— Értesítés. A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságál Nagyszebenben, továbbá a katonai élelmezési (fióknak) raktároknál Brassóban, Gyulafehérvárt és Kolozsvárt, 1911. október hó 25. és 30.-án illetőleg november 2. és 6.-án tartandó kenyér és zabbérlés biztosítására felhívjuk a figyelmet.

A hirdetmény az „Erdélyi Gazda“ 1911. október hóban kelt. 43. számában lett közölve.

— Az uradalmi szegődményes kovács-, cseléd. Fölmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a hatásköri bíróság, hogy az uradalmi szegődményes kovácsok gazdasági cselédeknek tekintendők és bérköveteléseik a cselédügyi hatóságok előtt érvényesítendők.

— Filloxera zárlat. Kolozs vármegye tekejárásába tartozó Kozmatelke, Mezőbanyica és Mezőharasztos községek szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, nevezett községek és határa a földmivelségi miniszter 96569 számú rendeletével zár alá helyeztetett.

— Most korossuk a vértetűt? A gyümölcsfáinkat fenyegető vértetű most ismerhető fel legkönnyebben arról, hogy a megtámadott fák ágairól fehér vattaszerű cafatok lógnak le, melyeket ha eltávolítunk és a helyét megdörzsöljük, ujjunk olyan lesz, mintha vöröstintába mártottuk volna. A vértetű pusztítása gyümölcsfáinknál a szőlő-filoxera veszedelmével vetekedik. Azért ne vegye senki tréfára a dolgot s ha vértetűre akad, jelentse azt rögtön a községi előljárásának, hogy az irtás hivatalos uton megindítható legyen.

— **Törökország lóvásárlása.** A török hadügyikormány 15.000 ló bevásárlását vette tervbe Magyarországon. Hogy a bevásárlás — tekintettel Törökország mai hadi állapotára — minél gyorsabban eszközölhető legyen, a török kormány egy szabadkai céget bízott meg a szükséges lovak beszerzésével.

— **Terményszállítások a hadsereg részére.** A cs. és kir. közös hadsereg részére 1911 novemberétől 1912. év március végéig terjedőleg Nagyszeben, Brassó, Gyulafehérvár és Kolozsvár katonai átvevő állomásokon nagyobb mennyiségű rozs és zab szükséges. Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a nagyszebeni 12. hadtest hadbiztossága.

— **A kötelező egérintés komárommegyében.** A mezei egerek által okozott óriási károsodás következtében Komárommegye törvényhatósági bizottsága a most tartott rendkívüli közgyűlésen hozott határozata értelmében kötelezővé tette a megye minden gazdájára nézve a mezei egerek irtását. Elfogadták Jablonowski József irtási tervzetét, amelyek a legszélesebb körben szigorú büntetés kilátásba helyezésével érvényt fognak szerezni.

— **Új román kiviteli vágóhid.** Az osztrák-magyar és román keresk. szerződés értelmében nem csak Turn-Szeverinben, hanem a bukovinai határszéli Burdujeniben és Mihaleniben is építhető exportvágóhid. A turn-szeverini új vágóhid építése folyik, a burdujeniehez is hozzáfogtak, most pedig abban az irányban indultak meg a tárgyalások, hogy a mihalenii vágóhid építéséhez is hozzáfogjanak.

— **500.000 q. hiány komlóból.** Az 1911-ik komlóterméstről pontos adatok még nincsenek, mert a komló egyenlőtlen állása, a szedések rendellenes időpontjai, melyek kényszerzedésekből származtak, lehetetlenné teszik, hogy a világtermést már most fölbecsüljék, különösen azért, mert a még mindig uralkodó abnormális időjárás mellett még lényeges változások mutatkozhatnak. Mindaz, amit tapasztalni lehet, arra mutat, hogy elsőrendű kritikus komlóévünk lesz, olyan, mely még az 1909, az 1903., sőt az 1882. és 1876. éveknél is gyöngébb eredményt fog mutatni. Hiány lesz tehát, amelyet mintegy 500.000 mázsára becsülnek, figyelembe véve a drága komló-években alkalmazni szokott takarékosági eljárást. Ennek folytán az árak már eddig is rohamosan emelkedtek, valószínű, hogy az év folyamán még olyan komlóárakat fogunk elérni, amilyenek még sohasem fordultak elő.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Uradalmi számadások
átvizsgálását elvállalja e téren
nagy gyakorlattal bíró ²⁵⁶⁴
szakember.
Cim a kiadóhivatalban.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

ERDÉLYI BANK

és **TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.**

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betétlázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglévő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Keresek

1912 év április 1.- vagy október 1.-sői átvételre 600—1000 kat. hold Birtokot haszonbérbe vagy fix adminisztrációra. Közvetítők nem díjaztatnak.

Cim:

R. Biró Balázs,

Pókafalva, u. p. hely, urd. intéző.

2652

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:
SZEKULA ÁKOS

vezérfelügyelő

2091

Hatása biztos!

Páratlan

a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak #2585#IV.

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi **Stern-Marka**

Óvakodjunk a hamisításoktól! védjeggyű.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforsav műtrágya!

Csak akkor ilyen van és olomzár

valódi, ha zsákban eredet van ajta. 2617

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk.

Minden zsák tartalomjellel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomasfoszphatfabriken Berlin, vezérképviselője.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT. SZÁM.

Különösen a jelenlegi rendkívül magas árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,981.360.— K.
Tartalékok 2,401.687.53 „

Összesen: 4,383.047.53 K

1901. évi fölösleg 90.349.— „
1902. „ „ 59.782.26 „
1903. „ „ 109.331.73 „

1904.	„	„	72.438.23 K
1905.	„	„	61.730.60 „
1906.	„	„	39.243.65 „
1907.	„	„	41.877.32 „
1908.	„	„	81.088.76 „
1909.	„	„	106.589.64 „
1910.	„	„	120.164.38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartaléka helyezettett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401,687,53 koronára rugnak.

léka helyezettett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401,687,53 koronára rugnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Keresek

folyó évi, avagy 1912. évi átvételre 350—600 katasztrális holdig terjedő

birtokot

haszonbérbe vagy fixadminisztrációra. A birtok művelési ágankénti megoszlása, nagysága, katasztrális holdankénti bére, az alábbi címre közlendő:

Sükösd Samu okl. gazdatiszt, u. p. Aranyosgyéres.

2648 I.

Tavaszi vagy azonnali átvételre

bérelni

esetleg

megvenni

szeretnék 600—1200 kat. hold mezőgazdasági

birtokot

jó gazdasági épületek és lakóházzal felszerelve, közel vasuti állomáshoz:

Nusbächer Ignác, Esztény.

2649

Gazdatiszti állást keres 40 éves, ev. ref. vallásu, 19 évi gyakorlattal bíró, gyakorlati vizsgát jó sikerrel tett, [a gazdaság minden ágában teljesen jártas, nagy szorgalommal bíró erélyes

gazdatiszt.

Kitűnő bizonyítványokkal. Állását elfoglalhatja folyó évi november hó 15-én, vagy 1912. évi április 1-én.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

2648 II.

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.

A vég- és csatlakozó állomások kimutatásával.

Gy. 200	Sz. 615	Sz. 710	Gy. 935	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonat.	érk. Sz. 720	Gy. 730	Sz. 640	Gy. 955
„ 1030	„ 722	„ 1252	„ 626	érk. „ 619	„ 619	„ 1031	„ 640	„ 113
Sz. 1051	„ 832	„ 115	„ 646	ind. Kolozsvár	érk. „ 544	„ 959	„ 612	„ 1256
„ 1223	„ 107	„ 250	„ 800	érk. Aranyos gyéres	ind. „ 413	„ 837	„ 442	„ 1146
„ 101	„ 1057	„ 329	„ 821	érk. Kocsárd	ind. „ 330	„ 808	„ 410	„ 1119
„ 214	„ 1232	„ 443	„ 857	érk. Tövis	ind. „ 212	„ 725	„ 307	„ 1029
„ 301	„ 133	„ —	„ 905	ind. Kisküküllőszeg	érk. „ 132	„ 711	„ 222	„ 1000
„ 346	„ 208	„ —	„ 928	érk. Kiskapus	ind. „ 101	„ 650	„ 153	„ 930
„ 502	„ 308	„ —	„ 1029	érk. Segesvár	ind. „ 1212	„ 616	„ 1257	„ 843
„ 712	„ 447	„ —	„ 1112	érk. Héjasfalva	ind. „ 1040	„ 515	„ 1126	„ 713
„ 813	„ 527	„ —	„ 1131	érk. Brassó	ind. „ 1008	„ 453	„ 1101	„ —
„ 1245	„ 856	„ —	„ 225	érk. Budapest K. p. u. a gyorsvonat.	„ 636	„ 148	„ 738	„ —
Gy. 705	Sz. 800	Gy. 200	Sz. 930	ind. Budapest K. p. u. a gyorsvonat.	érk. Sz. 545	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 935
„ 1224	„ 329	„ 658	„ 602	érk. Arad	ind. „ 934	„ 820	„ 1137	„ 416
„ 1232	„ 404	„ 708	„ 632	ind. Piski	érk. „ 852	„ 808	„ 1050	„ 403
„ 318	„ 902	„ 1019	„ 1052	érk. Alvincz	ind. „ 421	„ 455	„ 615	„ 1255
„ 415	„ 1032	„ 1126	„ 1220	érk. Gyulafehérvár	ind. „ 254	„ 350	„ 448	„ 1142
„ 434	„ 1153	„ 1139	„ 1239	érk. Tövis	ind. „ 236	„ 337	„ 429	„ 1121
„ 457	„ 1131	„ 1201	„ 112	érk. Kocsárd	„ 205	„ 315	„ 351	„ 1057
Sz. 220	Sz. 830	Sz. 335	Sz. 832	ind. Marosludas	Sz. 755	Sz. 1047	Sz. 212	Szv. 657
„ 257	„ 907	„ 410	„ 909	érk. Marosvásárhely	„ 717	„ 1011	„ 135	„ 622
„ 412	„ 1022	„ 534	„ 1022	ind. Szászrégen	„ 600	„ 852	„ 1219	„ 507
„ 442	„ 1052	„ 607	„ —	ind. Gyergyószentmiklós	„ —	„ 814	„ 1148	„ 455
„ 545	„ 1155	„ 710	„ —	ind. Mádéfalva	„ —	„ 709	„ 1046	„ 355
„ 1000	„ 354	„ 719	„ —	ind. Sepsiszentgyörgy	„ 910	„ —	„ 700	„ 1153
„ 1130	„ 523	„ 420	„ —	ind. Brassó	„ 737	„ —	„ 629	„ 1030
„ 329	„ 748	„ 629	„ —	érk. Kiskapus	„ 433	„ —	„ —	„ 705
„ 520	„ 926	„ 810	„ —	érk. Nagyszeben	„ 244	„ —	„ —	„ 531
Sz. 224	Sz. 1019	V. 518	Szv. 631	ind. Fogaras	V. 916	Sz. 604	Vv. 909	Sz. 1233
„ 355	„ 1155	„ 322	„ 800	érk. Segesvár	„ 746	„ 434	„ 714	„ 1110
„ 812	„ 548	„ —	„ —	érk. Héjasfalva	„ 333	„ —	„ —	„ 442
—	Szv. 455	V. 1124	V. 730	ind. Székelyudvarhely	V. 702	V. 442	Vv. 945	—
—	„ 526	„ 1154	„ 800	érk. Brassó	„ 634	„ 413	„ 916	—
—	„ 725	„ 155	„ 952	érk. Sepsiszentgyörgy	„ 454	„ 230	„ 730	—
Sz. 531	Sz. 1100	Vv. 244	Szv. 613	ind. Kovászna	Sz. 810	Sz. 100	Vv. 520	Sz. 926
„ 646	„ 1218	„ 359	„ 730	érk. Kézdivásárhely	„ 647	„ 1140	„ 400	„ 808
„ 814	„ 154	„ 518	„ 911	érk. Bereczk	„ 526	„ 1005	„ 203	„ 635
„ 959	„ 239	„ 606	„ 956	érk. —	„ 442	„ 918	„ 116	„ 551
„ 1023	„ 405	„ 744	„ —	érk. —	„ —	„ 734	„ 1132	„ 430

Eladó a gróf Lázár Imréné ömeltósága tulajdonát képező apai, anyai ágon a Sperker-féle szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyar fajta szarvasmarha tenyészetből leszármazó 10 drb. 5—6 éves, részben borjas, részben felfolyatott, kiválóan szép testalkatu anyatehén és 1 drb. 3 éves, e tavaszon fentmegnevezett tenyészetből vásárolt, mély, nagytestű és hatalmas csontozatu tenyészbika.

Érdeklődőknek részletes felvilágosítást nyújt:

Sombory Lőrinc, Sófalva, u. p. Beszterce.

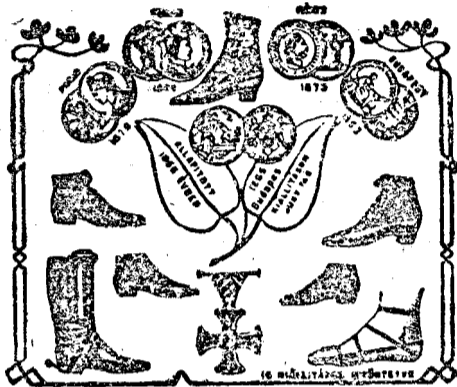
2653

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak
Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsakavágók, répvágók, kukorice-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egytemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzó.

2010

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-út 13. szám.

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank KONVERZIONÁLIS SORSJEGY,

MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra más egy vagy több nyeremény esett,
MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehetők bárhol.
MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játékterve ennek van és
MERT legnagyobb főnyereménye 2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzóak: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10 havi részletre havi 16— korona	
» » 11 » » » 15— »	
» » 15 » » » 11— »	
» » 17 » » » 10— »	
» » 19 » » » 9— »	
» » 23 » » » 7-50 »	
» » 25 » » » 7— »	
» » 30 » » » 6— »	

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál Mátyás király-tér 7. szám alatt.

500—1500 hold körüli

eladó

Birtokot

Keresek

Megvételre!

sürgősen, magyarul a síkvidéken, vasut közelében, parkkal, urilakkal, jó gazdasági épületekkel. A birtok felerészben erdő is lehet.

Sürgős ajánlatokat, lehetőleg direkt, az Erdélyi Gazda kiadóhivatalához kérem „J. H.” jelige alatt beküldeni.

2651

28 éves, felsőbb szülő- és borgazdasági tanfolyamot végzett

okleveles gazda,

ki egy 3000 holdas uradalomban több évig önállóan működött, január 1-re intézői állást keres jobb gazdaságban.

Megkeresések

a kiadóhivatalhoz kéretnek.

2655